

Конфискувана дрога в България

Косвена индикация за размера на трафика на наркотици е броят на заловените пратки. През първата половина на 2000 г. например, по българските граници е хванат над 1 тон наркотици и са задържани 60 трафиканти, повечето от които мъже. Количеството хванат хероин бе над 800 килограма, докато това на хашиша и марихуаната – над 200 кг. Хванатите наркотици включват 20 кг амфетамини, над 6000 хапчета екстази и каптагон, над 3000 литра оцетен анхидрид и фенилацидна киселина. Повечето наркотици са засечени на КПП "Капитан Андреево", както и на КПП "Малко Търново", Калотина, Златарево, Гюешево, летище София, Видин и Русе.

България продължава да играе централна роля в трафика на хероин от Централна Азия за Европа /Вж. Схема 8/. Поради своето разположение, през страната преминават трите южноевропейски пътища на дрога – през Румъния, Сърбия и Македония. Имайки предвид увеличаващите се количества кокаин, хванати в страната, България се превръща във важна транзитна държава и за южноамерикански кокаин.

Има индикации, че трафиканти от Италия, Колумбия, Албания и България развиват нетрадиционни канали за транзит на кокаин. Конфискувани бяха и съществени количества прекурсори от рода на ацетин анхидрид /произвеждан в България и/или Македония и отправян към Турция/. Най-разпространените начини за транспортиране на дрога е с коли, камиони и автобуси. Все още големи количества наркотици се транспортират в хладилните камери на тирове и камиони, натоварени с бързо разваляща се стока.

Развитието на местния пазар на наркотиците също представлява интерес. Наблюдава се общата за света тенденция за проникване на наркотиците в периферните райони на страната. Според оценка на експерти и извършени проучвания, броят на българите, които пушат ганджа, е между 50 и 70 хиляди души. От средата на 90-те години броят на разкритите ниви с канабис се увеличава двойно всяка година. Най-големите полета с канабис бяха разкрити в районите Благоевград, Петрич, Варна, Пазарджик, Пловдив и Кюстендил. Вече съществуват и канали за износ на канабис предимно към Гърция и Кипър. Поради засилената полицейска дейност в Югозападна България, производството на марихуана постепенно се измества в Северна България. Миналата година бяха разкрити големи полета с канабис в районите на Враца и Русе.

Около 10 000 българи са зависими от хероина и 40-50 000 използват фармацевтични дроги със сходен ефект – например диазепам. Поради ниската покупателна способност на потенциалните клиенти, предполагаемата стойност на българския пазар на наркотиците не надвишава 200-300 млн. германски марки. Поради същата причина черният пазар е буквално наводнен с нискокачествени дроги. Според Националния център по пристрастяване към дрогите, около 95% от съставките на хероина не са истински. А скъпите дроги като кокаина се продават на цена 120 германски марки за един грам и са популярни сред членовете на криминалните групировки, сред които се наблюдава висока степен на зависимост.

2.4. ТРАФИК НА ХОРА

Нелегалното трафикиране на хора в югоизточна Европа се увеличава с тревожни темпове. Това включва трансфер на нелегални имигранти, жени които са въввлечени в проституцията, работна сила, наемана при нечовешки условия, трафик на деца за нелегално осиновяване срещу огромни цени. Този нелегален човешки поток е под контрола на организираната престъпност. В трафика на хора са включени и служители от паспортните контролни служби, които приемат

подправени документи за самоличност. Онези, които се занимават с трафик на хора, често имат двойно гражданство и използват различни имена. Фирмите, които участват в трафика, предоставят визи и туристически услуги. Трафикантите използват мрежи от доверени собственици на хотели и хора, които наемат частни жилища.

Нелегалното прекарване на хора през границите се извършва от трафиканти, които многократно извършват тези престъпления. Преминаването на границата по суша обикновено се осъществява на групи, водени от местни гидове. Те са свързани с оперативен център, разположен в някой от големите градове, където се осъществява събирането на потенциалните имигранти. Кандидат-имигрантите обикновено се срещат на оживено място – на железопътни гари, ресторанти, както и в частни домове. След това те отново се срещат край границата, качват се на транспортно средство и накрая се поставят под надзора на съответния гид. Каналите за трафик на хора се контролират от организираната престъпност и каналджиите в страната като правило получават част от приходите от тази дейност.

За трансфер на хора много често се използват тайници в автобуси и камиони. Често "доставките" се придружават от организаторите на каналите или от други доверени лица, пътуващи с коли. Те ескортират "пратката" до съответното КПП и изчакват, докато транспортът премине границата. Нелегалните имигранти често са придружени от децата си, имат малко багаж и не носят пари и документи за самоличност. Младите жени, които са били отвлечени и принуждавани да проситирурат, също преминават границата нелегално.

ТРАФИК НА НЕЛЕГАЛНИ ИМИГРАНТИ

Според Бюрото за контрол на наркотици и превенция на престъпността на ООН, трафикът на хора е най-бързо развиващият се криминален бизнес в света. **Югоизточна Европа е един от най-важните транзитни региони за нелегална имиграция от Турция, Китай, Иран, Пакистан, Бангладеш, Ирак, Афганистан и други страни от Близкия изток и Азия по пътя им към страните от ЕС /Вж. Схема 9/.** Освен това регионът е важен източник на имигранти и по-специално от Румъния, Албания и от ромското население в региона. Те съставят едни от най-многобройните групи незаконни имигранти в страните от ЕС.

Сред причините за извънредно бързото нарастване на бизнеса на трафик на хора е обстоятелството, че доходите от него са несравнимо по-високи спрямо извършените разходи и потенциалните рискове. За разлика от трафика на наркотици, трафикът на хора се счита в повечето държави за по-маловажно престъпление и предвидените санкции не са строги. Трафикантите не се нуждаят от специ-

ална екипировка, нито от специализирана дистрибуторска мрежа, какъвто е случаят с наркотиците. При възникване на опасност имигрантите, които предварително заплащат за услугата, често са изоставяни от техните гидове.

Приходите от трафика на хора са огромни. Според различни оценки, приходите от имигрантите в Австрия, където през 1999 г. е имало 40 000 нелегални имигранти, са около 100 млн. долара. За всички страни от ЕС приходите на трафикантите от тази дейност през 1999 г. са били 3 млрд. долара. В глобален план бизнесът с нелегалните имигранти носи печалби между 12 млрд. долара /според Международната организация по миграцията/ и 30 млрд. долара /според източници от САЩ/. Средно за прехвърлянето на имигранти в страните от Европейския съюз се заплаща между 2000 и 2 500 долара в Източна Европа и бившия Съветски съюз, между 9 000 и 14 000 долара в Централна и Южна Азия и до 24 000 долара в Китай.⁹⁸

Пътищата

Поради разположението си, **България и Румъния са най-важните входни пунктове за нелегалната имиграция.** Доскоро Босна и Херцеговина и Сърбия също бяха много важни входни пунктове - предимно за иранците в Босна и китайците в Сърбия. Най-използваният път по сушата води през България и Румъния, а оттам през Сърбия, Босна и Херцеговина и Хърватия към Словения, Италия и Австрия. Много нелегални имигранти пътуват и през Унгария. Също така важен е пътят през Адриатическо море. Редица пътища от Босна, Сърбия и България /през Македония/ водят до Черна гора и Албания, където има добре поддържани канали за нелегален трафик по море:

- Според различни оценки, **през последните 12 години до 80 000 души са се опитали нелегално да преминат българската граница.** Според информация от Гранична полиция, само през 1999 г. са били заловени 22 733 нарушители на границата, което е с 4 500 повече от предходната година. Според някои оценки, броят на българите, които пребивават нелегално в чужбина, е 50-80 000 души.
- В случая с Румъния се счита, че **през последните няколко години годишно до 40 000 нелегални имигранти са преминали през страната по пътя си към Западна Европа.** Поради по-стриктния граничен контрол, през 2001 г. на над 32 000 души е било отказано да влязат в Румъния, а други 21 000 са били заловени при опита им да проникнат в страната нелегално. От друга страна, само през септември 2001 г. над 1 400 румънци бяха върнати в Румъния след като бяха хванати, че пребивават нелегално в други страни или че са се опитвали да преминат нелегално техните граници.⁹⁹
- **След Дейтънското споразумение Босна и Херцеговина се превърна в една от най-леснодостъпните европейски държави, поради изключително либералния си визов режим.** Голям брой граждани на Иран, кюрди от Турция, жители на Египет, Пакистан, Афганистан, Ирак, Молдова и Македония започ-

⁹⁸ "People's Trafficking: Europe's New Problem." *Jane's Information Group*. 23 September 2000. < http://www.fsa.ulaval.ca/personnel/vernag/EH/F/noir/lectures/people_trafficking_europe.htm > .

⁹⁹ U. S. Department of State. "1999 Country Report on Human Rights Practices – Romania." Barbara Limanowska et al. "Trafficking in Human Beings in Southeastern Europe: Current Situation and Responses to Trafficking in Human Beings." *UNICEF, UNOHCHR and OSCE – ODIHR*, June 2002. < <http://www.unicef.org/sexual-exploitation/trafficking-see.pdf> > .

наха да пристигат в Сараево, а оттам да се отправят нелегално към Западна Европа. Това положение продължи доскоро, когато под международен натиск правителството на Босна и Херцеговина взе решение за въвеждане на визи за гражданите за някои от "най-проблематичните" държави. Според оценки на ООН, през 2000 г. над 50 000 нелегални имигранти, достигнали до страните от ЕС, са преминали през Босна и Херцеговина. А това прави 10% от всички нелегални имигранти в Западна Европа.¹⁰⁰

- При Милошевич **Сърбия се превърна в най-популярната и лесно достъпна "врата" към Европа за китайските имигранти.** Режимът на Милошевич поддържаше приятелски отношения с Китай, а през втората половина на 90-те години югославските консулства в тази страна започнаха да издават безплатни визи на десетки хиляди китайски "туристи". Два-три самолета препълнени с

Имигранти "терористи"

В началото на март 2002 г. близо до Скопие македонската полиция уби 7 предполагаеми терористи – 6 пакистанци и 1 индиец – които според информация на македонските тайни служби, планирали терористични действия срещу чуждестранни посолства в македонската столица. Инцидентът обаче остави много въпроси, на които няма отговор. Както се оказа по-късно, седемте убити всъщност са били нелегални имигранти на път за Атина, където в течение на години живеят и работят техни близки. Те нямат връзки с терористични групи и единственото им престъпление е, незаконното преминаване на границите. Счита се, че имигрантите са станали жертва на стремежа на македонското правителство да докаже, че страната е застрашена от "ислямски тероризъм". По такъв начин правителството разчиташе да спечели международни симпатии и подкрепа за решаване на проблемите на вътрешната сигурност.¹⁰¹

китайци пристигаха всяка седмица на летището в Белград, а след това се връщаха в Китай почти празни. Новите сръбски власти значително ограничиха трафика на китайски имигранти, въвеждайки ограничения за техния достъп до Сърбия.

- **Повечето от имигрантите преминават през Македония по пътя си към Гърция.** Притокът на имигранти към албанските пристанища обаче също така е значителен. Поради политически съображения и съображения за сигурност, македонската гранична полиция, която е зле екипирана и недостатъчна на брой, се е съсредоточила

ла в районите на границата с Албания и Косово. По такъв начин дълги участъци от границата със Сърбия, България и Гърция фактически са неохраняеми. Освен това се счита, че има над 600 нелегални пунктове за пресичане на македонската граница, което прави трафикът на източноевропейци, но и на все повече азиатци и жители на Близкия изток към Гърция изключително доходен и почти безрисков нелегален бизнес.¹⁰²

- Повечето от имигрантите влизат в Хърватия от Босна и Херцеговина, като пресичат реките Сава или Уна. Това неизбежно води до трагични инциденти.

¹⁰⁰Ibro Kovacevic. "Krijumcarenje Kurda iz Turske na zapad." *AIM Press*. 18 March 1997. < <http://www.aimpress.org/dyn/pubs/archive/data/199703/70318-006-pubs-sar.htm> > . Peter Beaumont. "People Trade Makes Bosnia Rich." *The Observer*. 28 January 2001. < <http://www.observer.co.uk/politics/story/0,6903,429988,00.html> > .

¹⁰¹Zeljko Bajic. "'Mudzahedini' iz Rastanskog Lozja." *AIM Press*. 7 March 2002. < <http://www.aimpress.ch/dyn/pubs/archive/data/200203/20307-001-pubs-sko.htm> > . "At Rastanski Lozja, Pakistani Migrants which were Travelling to Greece were Killed, Not Terrorists of Al Kaeda." *The Balkan Human Rights Web Page*. 8 May 2002. < <http://groups.yahoo.com/group/balkanhr/message/3982> > .

¹⁰²"People's Trafficking: Europe's New Problem." U. S. Department of State. "1999 Country Report on Human Rights Practices – Former Yugoslav Republic of Macedonia." *US Department of State Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor*. 25 February 2000. < http://www.state.gov/www/global/human_rights/1999_hrp_report/macedoni.html > . Zeljko Bajic. "Macedonia's Porous Borders." *Institute for War and Peace Reporting Balkan Crisis Report* no. 153. 4 July 2000. < http://www.iwpr.net/index.pl?archive/bcr/bcr_20000704_4_eng.txt > .

През май 2000 г. четирима иранци се удавиха в Сава, след като паднаха от препълнена лодка, возеща 35 незаконни имигранти по реката. При подобен инцидент няколко седмици по-късно се удавиха още трима души. Почти е невъзможно да се изчисли, колко хора са преминали нелегално през Хърватия по пътя си към Западна Европа. През 1999 г. хърватската полиция задържа 8 000 нелегални имигранти. **През 2001 г. бяха задържани 24 000 души, като при това се счита, че тази цифра съставя 20% от имигрантите, които успяват да прекосят Хърватия.**¹⁰³

- В Черна гора имигрантите влизат от Босна, Сърбия и Косово. След като вля-

зат в тази република те се транспортират до центрове близо до черногорския бряг, а след това са прехвърляни към различни заливи, откъдето през нощта моторници ги прекарват средно за 4 часа до Италия.

- **През последните години трафикът на хора изпревари трафика на наркотици като най-доходната нелегална дейност в Албания.** Мафиотските

босове инвестираха парите, спечелени от трафик на наркотици, за закупуването на модерни бързоходни моторници, които изминават разстоянието между Албания и Италия за по-малко от час. Според някои изчисления, в и около пристанището Влора действат 150 бързоходни моторници. Италианската власти считат, че от 1991 г. насам в Италия по този начин са били прехвърлени между 500 000 и един милион незаконни имигранти.¹⁰⁴

Антихуманното третиране на хора

Албанските трафиканти са известни с нечовешкото си третиране на своите клиенти. Те често ги изхвърлят във водите близо до италианския бряг, за да спестят времето, което обикновено се губи при нормалното разтоварване на лодките на брега. В някои случаи те изхвърлят своите пътници в открито море, за да избегнат да бъдат заловени от италианската брегова охрана. През 1999 г. 170 нелегални имигранти се удавиха в резултат на подобно третиране.

Организаторите

По всичко изглежда, че трафикът на нелегални имигранти през югоизточна Европа е организиран от същите групи, които преди бяха ангажирани с незаконната търговия с оръжие и наркотици или с "подпомагане" срещу заплащане на бежанците да достигнат до сигурен пристан по време на войната. Използват се същите маршрути и партньори от другата страна на границата. Такъв е по-конкретно случаят в страните от бивша Югославия. В Черна гора и Албания трафикът на незаконни имигранти през Адриатика за Италия се организира от същите криминални дейци, които доскоро се бяха специализирали в контрабандата на наркотици и цигари за тази страна. Допълнително доказателство за това са разкритията на италианските власти. Според бивш италиански финансов министър, банди-

¹⁰³ Carlotta Gall. "China's Migrants Find Europe's Open Back Door: The Balkans." *The New York Times*. 23 August 2000. < http://www.nytimes.com/learning/teachers/featured_articles/20000823wednesday.html > .

Victims of Trafficking in the Balkans: A Study of Trafficking in Women and Children for Sexual Exploitation to, through and from the Balkan Region. Vienna: International Organization for Migration, 2001, pp. 32-33. < http://www.iom.int/DOCUMENTS/PUBLICATION/EN/balkan_trafficking.pdf > .

Boris Raseta. "Sverc istocnjaka na Zapad." *AIM Press*. 27 June 2000.

< <http://www.aimpress.ch/dyn/pubs/archive/data/200006/00627-002-pubs-zag.htm> > .

¹⁰⁴ "People's Trafficking: Europe's New Problem."

Hammer and Semini. "The Gangster's Paradise."

Cillufo and Salmoiraghi. "And the Winner Is.... The Albanian Mafia."

Randall. "Italy and Its Immigrants."

те, осъществяващи контрабандата през Адриатика, често съчетават два вида дейност – трафик на нелегални имигранти и на наркотици. Италианската полиция залови имигранти, които носеха в раниците си хероин. Обяснението за това е, че са били принудени да играят ролята на куриери, за да платят за собствения си трансфер.

Доходите

Според някои оценки, **организаторите на трафика на нелегални имигранти за страните от ЕС, печелят над 3 млрд. долара годишно**¹⁰⁵ :

- Данни на ООН и неправителствени организации показват, че средно нелегалните имигранти заплащат по 4 000 долара на босненските трафиканти. Като се има предвид оценката на ООН, че над 50 000 имигранти преминават през тази страна годишно, **това означава, че босненските трафиканти печелят около 200 млн. годишно**. Счита се, че около една трета от тази сума се плаща на босненската полиция и на политиците в тази страна.
- Доходите от трафика на хора в Албания са сходни. Според наличната информация, използването на лодки за транспортиране на имигранти през Адриатика струва между 900 и 1000 долара на човек. Това означава, че през последните години **албанските трафиканти на хора печелят над 200 млн. долара годишно**.
- Трафикантите от Черна гора вземат между 1000 и 1500 долара на човек, за прехвърляне през Адриатика.
- Според експерти, в България пазарът на нелегалните имигранти е между 30 и 50 млн. долара. Тази сума включва издаването на фалшиви и истински визи, както и "такси" за трансфера на имигранти. Нелегалното прехвърляне на имигранти от Близкия изток за Западна Европа през Турция и България струва до 7 500 долара, като имигрантите плащат части от тази сума на всеки етап от пътуването си.

ТРАФИК НА ЖЕНИ И МОМИЧЕТА ЗА СЕКСИНДУСТРИЯТА

Още по-тревожен аспект на трафика на хора е прекарването през границите на жени и момичета за сексиндустрията. В повечето случаи този трафик включва насилствени действия и унижения за жертвите. Жените и момичетата често са принуждавани да проституират, държани са в условия на робско подчинение и многократно са изнасилвани, бити, държани гладни и жадни, без сън и медицински грижи и накрая са продавани като обикновена стока от един собственик на бордей и трафикант на друг. Много от тях са момичета под 18 години, като повечето от тях са били измамани да напуснат домовете си /срещу фалшиви обещания за добре заплатена работа или брак/ или са откраднати. В Албания и Косово съществуват случаи, в които семейства продават собствените си дъщери или сестри на трафиканти. Според различни оценки, през европейските граници

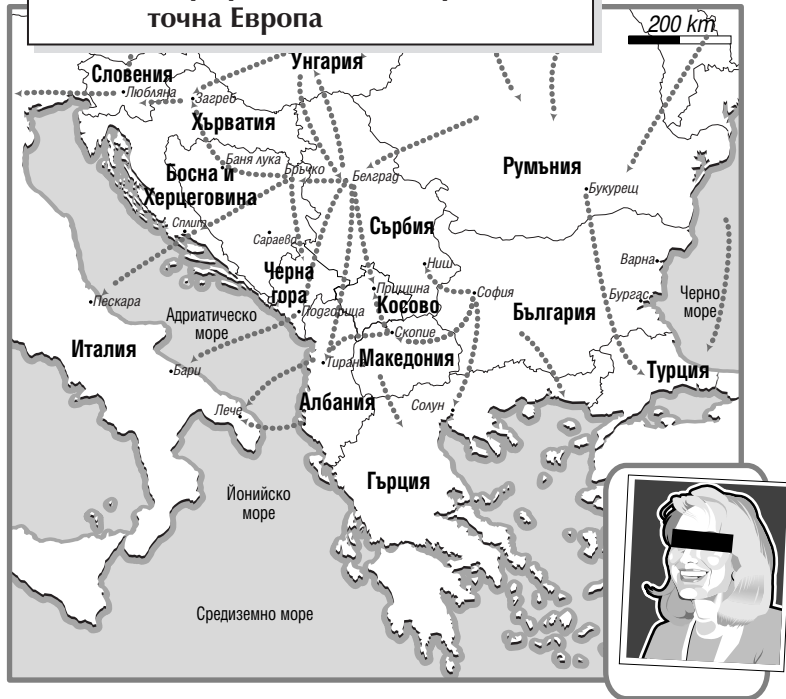
¹⁰⁵"Southern Europe: Smuggling." *Migration News* vol. 7, no. 12. December 2000.
< http://migration.ucdavis.edu/mn/archive_mn/dec_2000-12mn.html > .

"People's Trafficking: Europe's New Problem."

Gaby Hinsliff and Peter Beaumont. "Blair War on Trade in Migrants." *The Observer*. 4 February 2001.
< <http://www.observer.co.uk/politics/story/0,6903,433341,00.html> > .

Beaumont. "People Trade Makes Bosnia Rich."

Схема 10: Трафикът на жени през югоизточна Европа

Миротворци или трафиканти?

Най-тревожният случай, включващ трафик на румънки, бе този с двама членове на полицията на ООН в Босна през 2001 г. През февруари 2001 г. започна разследване по обвинения, че двама румънски полицаи организират трафик на румънки към Босна. Те ги снабдявали с фалшиви документи, а след като момичетата стигнали в Босна ги продавали на собствениците на бордеи. Румънките, които бяха интервюирани в рамките на разследването, назовавали още 10 румънски полицейски офицери. Те ги обвинили, че сътрудничат със собственици на публични домове в качеството си на трафиканти или на информатори, които предупреждавали собствениците на бордеи в случаи на планирани акции на полицията срещу тях. През лятото на 2001 г. разследването бе прекратено, поради липса на преки доказателства и на свидетели /всички румънки, които първоначално бяха интервюирани, междуременно бяха изведени извън Босна/.¹⁰⁷ В отделен инцидент, Катрин Болковац, американски член на полицейските сили на ООН в Босна, беше уволнена за "нередовно отчитане на работното време" след като е докладвала на началниците си, че колеги от полицейските сили са сътрудничили на трафиканти в търговия с бели робини. Британският съд, пред който Болковац е подала жалба се произнесе, че тя е била незаконно уволнена за направените неудобни разкрития.¹⁰⁸

всяка година незаконно се осъществява трансфер на стотици хиляди жени и девойки.¹⁰⁶ В повечето случаи жените и момичетата от Източна Европа се прекарват към страните от ЕС. Същевременно обаче голяма част от жените от бившия Съветски съюз се изпращат в други източноевропейски страни, където се наемат в местната сексиндустрия. Често тези момичета са принуждавани да проституират в източноевропейските страни в течение на известен период, преди да се прехвърлят в страните от ЕС.

След края на войната в бивша Югославия трафикът на жени от и през югоизточна Европа се засили с бързи темпове. Държавите, наследили бивша Югославия /особено онези, в които има значително международно присъствие/, се превърнаха във важни дестинации за жени и момичета от Украйна, Русия, Молдова и Румъния. Белград се утвърди като един от най-важните транзитни центрове. Поради тяхното разположение, България, Македония и Албания също се превърнаха във важни транзитни страни в трафика на жени. /Схема 10/

Изходни страни в трафика са:

■ **Румъния е най-важната изходна страна в региона, от която тръгва трафик на жени и момичета.** Наред с жените от Русия, Украйна и Молдова, румънките представляват най-голямата група прехвърлени жени към и през югоизточна Европа. Обикновено те пътуват през Сърбия, а оттам до Босна

¹⁰⁶ Шведската НПО *Kvinna Till Kvinna* счита, че всяка година в страните от ЕС се прехвърлят около 500 000 жени. Според оценка на Международната организация за миграцията, 200 000 жени се прехвърлят годишно в страните на ЕС от Централна и Източна Европа и от бившия Съветски съюз. Между 10 и 30 процента от трафикираните с цел проституция момичета са на възраст под 18 г. В случая с Албания непълнолетни са 80% от прехвърляните на Запад момичета. Limanowska et al. "Trafficking in Human Beings in Southeastern Europe."

¹⁰⁷ "Romanians Reported Topping European List of Illegal Migrants." *BBC Worldwide Monitoring*. 3 October 2001.

Colum Lynch. "U.N. Halted Probe of Officers' Alleged Role in Sex Trafficking." *The Washington Post*. 27 December 2001.

< <http://www.washingtonpost.com/ac2/wp-dyn/A28267-2001Dec26?language=printer> > .

¹⁰⁸ Barry James, "Whistleblower Upheld in the UN Bosnia Police Case," *International Herald Tribune*, 8 August 2002.

и Косово. Някои от тях остават там, за да работят в местните бордеи. Други се прехвърлят от Босна за Хърватия и Словения, а оттам – още по на запад, както и от Косово към Албания, а оттам – към Италия или Гърция. Много от тях също така пътуват през България за Гърция и Турция. През 1997г. 7 000 румънки бяха депортирани от Турция, тъй като са влезли нелегално и/или са практикували проституция. Според оценки на неправителствени организации, хиляди са трафикираните румънки всяка година. Твърди се, че повечето от жените са продавани на трафикантите в Тимишоара срещу 50-200 долара всяка. Когато стигнат до съответната държава, в която трябва да проституират, те се препродават срещу десетократно по-големи суми.¹⁰⁹

- **България също е важна изходна страна в трафика на жени.** Българките най-често се прехвърлят в Турция, Гърция, Македония, Полша и Чехия. Най-често това се извършва от фирми за наемане на ескорти и на жени, желаещи работа в чужбина. В тази страна съществуват около 300 подобни фирми, но никоя от тях няма лиценз за набиране на ескорти или на танцьорки. Според проучване на фондация Анимус, 94% от рекламните, предлагащи работа в чужбина, всъщност търсят красиви неомъжени жени до 25 години. "Белите робини" се трафикират от България по три маршрута: през Турция и Гърция за Кипър и Италия, през Румъния за Западна Европа и през Македония за Косово или Албания, а оттам за Италия. Според неофициални данни, сега в чужбина проституират около 10 000 българки.¹¹⁰
- **Друга важна изходна страна в трафика на жени е Сърбия.** Сръбските момичета /особено от ромски произход/ се отправят към Италия, Гърция, Кипър, Германия и Холандия.
- Трафикът на албански жени и момичета за страните от ЕС /предимно за Италия и Гърция/ представлява още по-тревожен проблем, тъй като /освен обичайните трикове и заблуди, с които си служат трафикантите за да подмамат момичетата/ често жените се отвлечат и препродават на мафиотски кланове през границата. **Счита се, че през последните дванадесет години над 100 000 албански жени и момичета са били прехвърлени в Западна Европа.** Според някои оценки, до 80% от тях са под 18 години, а някои момичета са били едва на 12 години.¹¹¹
- Според доклади на ОССЕ, **редица млади жени и момичета от Косово са били отвлечени от бежанските лагери в Албания по време на войната от 1999 г.** и продадени като проститутки в Италия. Редица експерти по човешки права изразиха загриженост от факта, че косоварските жени, станали жертва на изнасилване, често стават жертви на трафикантите поради консервативните и патриархални порядки на косоварското общество, в което изнасилването се счита за позор за семейството. Редицата случаи на семейства, които продават своите сестри или дъщери на трафикантите, илюстрират тази особеност на албанските нрави. Според оценки на неправителствени организации, над 30 000 албански жени проституират в чужбина.¹¹²

¹⁰⁹ U. S. Department of State. "1999 Country Report on Human Rights Practices – Romania."

¹¹⁰ *Victims of Trafficking in the Balkans*, pp. 35-36.

"Corruption and Trafficking: Monitoring and Prevention," pp. 32-33.

¹¹¹ Limanowska et al. "Trafficking in Human Beings in Southeastern Europe."

¹¹² U. S. Department of State. "1999 Country Report on Human Rights Practices – Albania." *Victims of Trafficking in the Balkans*, pp. 51-52.

Маркет "Аризона"

Маркет "Аризона" бе създаден от ръководената от НАТО ИФОР през 1996 г. с оглед възстановяване на някои от прекъснатите връзки между трите босненски нации чрез съвместна икономическа дейност. Създателите му обаче бяха разочаровани, след като Маркет "Аризона" се превърна в един от най-известните центрове за криминална дейност на Балканите. Тук се продава на цена по договаряне всичко – от контрабандирани и крадени вещи, домашни потреби, до зеленчуци и коли. Предлагат се и наркотици и проститутки. Същевременно местните купувачи, както и трите хиляди продавачи, които работят на пазара, си остават бедни. Въпреки гореказаното, пазарът постигна известен успех в насърчаване бизнеса между трите общности. Поради тази причина, Бюрото на върховния представител на международната общност в Босна засега отказва да го затвори. По всичко изглежда обаче, че Маркет "Аризона" причинява много повече проблеми, отколкото решава такива и по-скоро пречи, отколкото допринася за следвоенното развитие на Босна.

Трафикът преминава през следните транзитни страни:

- **През Хърватия и Босна и Херцеговина се извършва трафикът в частност на жени от Молдова, Румъния, Украйна и други източноевропейски държави.** Според Елизабет Рен – бивш специален представител на Генералния секретар и координатор на операциите на ООН в Босна и Херцеговина, трафикът на жени е "най-тревожната нелегална дейност в Босна". Най-известното място за купуване и продаване на бели робини е т.нар. Маркет "Аризона" в района Бръчко,

който бе създаден от международната общност, за да улесни икономическите и социални взаимоотношения между босненски мюсюлмани, хървати и сърби. Според доклад на ООН, повечето от жените, които се държат в условия на робска подчиненост и са принуждавани да проституират във всички страни от Балканите, са закупени от трафиканти на Маркет "Аризона". Обичайната цена е 1 500 долара.¹¹³

- **Сърбия е дори по-важна от другите транзитни държави.** През нея минават жени от Молдова, Украйна, Русия и Румъния, пътувайки от бивша Югославия за Италия и Австрия, както и към Черна гора и Албания, а оттам през Адриатическо море към Италия. Според полицейската статистика за 2001 г., 1260 жени от тези държави не са били допуснати да влязат в Сърбия.¹¹⁴
- **Македония се превърна в разпределителен център за жени, които се извеждат към Гърция и Италия,** където се наемат в местната сексиндустрия. Обикновено жените влизат в Македония от Сърбия или България, а след това са насочвани към Гърция, или са транспортирани през Охридското езеро в Албания. Липсват точни числа, но според македонското министерство на вътрешните работи и Международната организация по миграцията само през 2000 г. над 1000 жени са били прекарани нелегално през Македония. Тази бройка се увеличава всяка година. Повечето момичета, които преминават през Македония, са от Молдова, Румъния, България, Русия и Украйна.¹¹⁵
- **България е не по-маловажен транзитен център за жени и момичета,** трафикирани към Гърция и Турция.
- **Повечето жени, преминаващи през балканските държави, достигат до Черна гора или Албания,** които са привлекателни, поради своето разположение и добре поддържани маршрути за контрабанда и трафик през Адриатика. Мнозинството от онези, които достигат до Черна гора, се транспортират по море до Италия от Бар и други черногорски пристанища, но част от тях се

¹¹³Emir Imamovic. "Bosnian Brothels Flourish." *Institute for War and Peace Reporting Balkan Crisis Report*, no. 210. 6 December 2000.

< http://www.iwpr.net/index.pl?archive/bcr/bcr_20001206_4_eng.txt > .

United Nations News Service. "Press Briefing on UN Operations in Bosnia and Herzegovina." *UN Press Briefings*. 23 July 1999. < <http://www.un.org/news/briefings/docs/1999/19990723.REHN.html> > .
Anes Alic and Jen Tracy. "Sanctioned Smuggling in the Balkans." *Transitions Online*. 14 September 2001. < <http://www.tol.cz/look/TOLnew/article.tpl?IdLanguage=1&IdPublication=4&NrIssue=22&NrSection=2&NrArticle=2163> > .

¹¹⁴Limanowska et al. "Trafficking in Human Beings in Southeastern Europe."

¹¹⁵*Victims of Trafficking in the Balkans*, pp. 43-44.

прекарват и през Шкодренското езеро до Албания, а оттам – към Гърция или Италия.¹¹⁶

- Освен близостта си и добре поддържаните си контрабандни канали, а също така и поради ширещата се корупция на държавните служители, Албания се счита за идеалната страна за трафик на хора. Според свидетелства на жените, които са прекарвани през Албания за Италия, албанските полицаи са пряко замесени в трафика поне в 10% от случаите. Най-често жените влизат в Албания от Македония през Охридското езеро или от Черна гора през Шкодренското езеро. И двата маршрута са добре известни контрабандни трасета. Жените, повечето от които са от Молдова, Украйна, Румъния, България и Русия, са закупени от други източноевропейски криминални групи срещу средно 1000 долара и се препродават на италианската мафия на цена до 3 000 долара на жена.¹¹⁷

Всичките страни от региона се считат също така и като крайна дестинация в трафика на жени. Когато прекарваните нелегално жени влизат в съответната държава, те обикновено са оставяни там за известен период и са принуждавани да проституират в местните публични домове. След няколко месеца те се продават на трафиканти от съседна държава. Това е установена практика по-специално в Сърбия. Сръбските трафиканти принуждават момичетата да "работят" в различни сръбски градове, докато си "платят" разходите по трансфера си, преди да бъдат продадени на трафиканти от Босна или от Черна гора.¹¹⁸ Обаче редица страни от региона са крайна дестинация и следователно проблемът за принудителната проституция и трафика на жени се превръща в изключително тревожен вътрешен феномен. По правило страните, в които има голямо международно присъствие, влизат в тази категория.

- Според различни оценки, **в Босна и Херцеговина има над 1000 публични домове** – около 700 в Република Сръпска и около 300 във федерацията Босна и Херцеговина. В тях работят около 15 000 проститутки, нелегално вкарани в страната. Две-трети от тях са чужденки - най-вече от Източна Европа и от бившия Съветски съюз. Повечето са държани в робски условия и са принуждавани да проституират. Техните документи се конфискуват и им се казва, че трябва да си платят дълга към трафиканта, който ги е прекарал през границата. На практика този дълг никога не може да бъде изплатен, тъй като жените са принуждавани да си плащат разносните за храна, хотел и лечение. Властите са или безсилни или немотивирани да пресекат тази практика. Дори когато затворят един публичен дом, веднага в съседната частна къща се открива нов. Полицията обикновено арестува и депортира само проститутките, докато трафикантите си остават ненаказани. Средномесечният доход на собственик на публичен дом с пет проститутки е около 10 000 долара.¹¹⁹

¹¹⁶Zoran Radulovic. "Montenegrin Immigrant Trade." *Institute for War and Peace Reporting Balkan Crisis Report* no. 168. 29 August 2000.

< http://www.iwpr.net/index.pl?archive/bcr/bcr_20000901_4_eng.txt > .

Victims of Trafficking in the Balkans, pp. 33-36.

¹¹⁷U. S. Department of State. "1999 Country Report on Human Rights Practices – Albania."

Victims of Trafficking in the Balkans, pp. 35-36.

¹¹⁹U. S. Department of State. "1999 Country Report on Human Rights Practices – Bosnia-Herzegovina." *US Department of State Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor*. 25 February 2000. < http://www.state.gov/www/global/human_rights/1999_hrp_report/bosniahe.html > .

Victims of Trafficking in the Balkans, pp. 42-43.

Limanowska et al. "Trafficking in Human Beings in Southeastern Europe."

- **Един от най-тревожните проблеми в Косово днес е разширяващата се сексуална индустрия.** Тя най-често включва жени и момичета, принудително проституиращи и държани като робини. Според Международната организация по миграцията, само 13,5% от жените получават редовно заплащане за техните услуги, докато 55% редовно са бити и/или изнасилвани от трафикантите. Повечето от тях са принуждавани да практикуват секс без презервативи и само 10% от тях ползват медицински услуги. След 1999 г. се нароиха множество публични домове и нощни клубове, които могат да бъдат открити дори в малки градове и села. Почти цялостното разрушаване на социалните структури и възникналият институционален вакуум са само част от обяснението на този феномен. Силен тласък за развитието на сексиндустрията в Косово бе даден с присъствието на голям брой чуждестранни военнослужещи. Освен това обаче, притокът на пари в провинцията прави достъпни бордеите и за все повече местни мъже. Според Международната организация по миграцията, в косовските публични домове проституират няколко хиляди жени, повечето от тях противно на волята си. Съществуват подозрения, че офицери от мисията на ООН в Косово са въввлечени в трафика. Някои от тях вече бяха отзовани поради подобни съмнения.¹²⁰
- **Положението е сходно и в Македония.** Съществуват безброй барове, мотели и нощни клубове, като повечето от тях са в провинцията, където полицейското присъствие не е толкова изразено, отколкото в градските центрове. В тях работят между

Робини на "ничия земя"

Безнадеждната ситуация на момичетата, които са държани като робини в македонските публични домове, още повече се влошава от политическата нестабилност в страната. Много от публичните домове – особено в Западна Македония – се държат от македонски албанци, за които се твърди, че са свързани с ръководството на Национално-освободителната армия. Както в много други случаи през последните 12 години, често борбата за национални права преминава в борба за безпрепятствено развитие на етническите криминални империи. Ситуацията едва ли ще се промени, докато акциите на македонската полиция срещу публични домове, притежавани от етнически албанци, продължават да се интерпретират като полицейско насилие на македонската държава срещу албански граждани.¹²²

1500 и 2000 жени, които не са от македонски произход, а печалбите от проституцията са между 150 и 200 милиона долара. Процъфтяващият бизнес с проституцията е свързан и с корупцията. Полицейски офицери получават пари, за да осигуряват спокойствието на собствениците на публични домове, а политиките и чиновниците – за да издават лицензи и разрешителни. Присъствието на значителен брой международни войски е допълнителен стимул за развитието на проституцията – неизбежно следствие от присъствието на голяма група добре платени чужденци, които дълго са отлъчени от семействата си.¹²¹

¹²⁰ *Victims of Trafficking in the Balkans*, pp. 35-36, 45-48.

Limanowska et al. "Trafficking in Human Beings in Southeastern Europe."

¹²¹ Nanevska. "In the Quicksand of Corruption."

Veton Latifi. "Organized Prostitution in Macedonia." *Institute for War and Peace Reporting Balkan Crisis Report* no. 166. 22 August 2000.

< http://www.iwpr.net/index.pl?archive/bcr/bcr_20000822_3_eng.txt > .

Limanowska et al. "Trafficking in Human Beings in Southeastern Europe."

¹²² Preston Mendenhall. "Sold as a Sex Slave in Europe." *MSNBC News*. April 2002.

< <http://www.msnbc.com/news/725802.asp?cp1=1#BODY> > .